

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความเครียดและพฤติกรรมเผชิญความเครียดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม

ชื่อผู้เขียน นางสาว กวี กัญพาง

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์นันทา เล็กสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ มหานุภาพ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เทียนสวัสดิ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.จาง ชูลิน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียด และพฤติกรรมเผชิญความเครียดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม ใช้การวิจัยความสัมพันธ์เชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองต่อความเครียด พฤติกรรมเผชิญความเครียด และสัมพันธภาพในครอบครัวและอายุของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม ระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2538 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2539 ในเมืองบักกิง และเทียนจิน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมวันที่ 8-11 จำนวน 57 คน เข้าร่วมในการวิจัย กรอบแนวคิดที่ใช้ นำมาจากทฤษฎีความเครียดของ ลาสซาร์ส และโพลด์แมน และพฤติกรรมเผชิญความเครียดของ จาโลวิก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินความเครียดซึ่งประยุกต์จาก Symptoms of Stress Inventory แบบวัดพฤติกรรมเผชิญความเครียดของ จาโลวิก และแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว นำเครื่องมือไปหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเครียด แบบวัดพฤติกรรมเผชิญความเครียด และแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว เท่ากับ .96, .84 และ .95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเต้านมวันที่ 8-11 มีระดับความเครียดด้านร่างกายต่ำ และมีระดับความเครียดด้านอารมณ์ปานกลาง การตอบสนองด้านอารมณ์ต่อความเครียดเกิดขึ้นมากกว่าด้านร่างกาย ผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดอย่างหลากหลาย และที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การคิดและมองในแง่ดี การเผชิญหน้ากับปัญหา วิธีเผชิญความเครียดที่ใช้มีอิทธิพลต่อระดับความเครียดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม การใช้วิธีเผชิญความเครียดด้านการคิดและมองในแง่ดี ช่วยลดระดับความเครียดได้ ในทางตรงกันข้ามการใช้วิธีเผชิญความเครียดด้านการจัดการกับอารมณ์ ทำให้เพิ่มระดับความเครียดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม สัมพันธภาพในครอบครัวมีผลต่อระดับความเครียด คือ การมีสัมพันธภาพในครอบครัวดี ทำให้ระดับความเครียดต่ำ สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญความเครียด ผู้ที่ใช้วิธีเผชิญความเครียดด้านการคิดและมองในแง่ดีก็มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวในทางลบ มักใช้วิธีเผชิญความเครียดด้านการจัดการกับอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านลบที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการศึกษาครั้งนี้ อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมในวันที่ 8-11 แต่อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับวิธีเผชิญความเครียดด้านการหาแหล่งสนับสนุน

ผลของการวิจัยอาจนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล การศึกษาพยาบาลเพื่อให้พยาบาลและนักการศึกษาพยาบาลตระหนักถึงการตอบสนองต่อความเครียด พฤติกรรมเผชิญความเครียด และสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยทางการพยาบาล และเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องนี้ครั้งต่อไป

VIII.

Result of the study revealed that patients receiving mastectomy experienced mild level of stress physically and moderate level of stress emotionally at the eight to eleven days post surgery. Emotional responses to stress appeared stronger than the physical ones; Postmastectomy patients used various types of coping strategies, and the most favored were optimistic, confrontive coping styles; The stress level of postmastectomy patients was influenced by the coping style they used. Using of optimistic coping style could decrease the stress level; conversely, using of emotive coping style could increase the stress level of the postmastectomy patients. Patients' perceived family relationship had effect on their stress level. The better the perceived family relationship, the lower the stress level. Patients' perceived family relationship was also related to the coping style they used. Women using optimistic coping style had better perception of their family relationship. Conversely, women with negative perception toward their family relationship were more likely to use emotive coping style which was proved as a negative influencing factor on stress in the present study. Age had no significant influence on stress level of the postmastectomy patients at 8 to 11 days post surgery, but was negatively related to the supportant coping style.

The findings of the study may be implicated to nursing practice, nursing education in helping nurses and nursing educators to be more aware of the stress responses, coping behaviors and family relationship of the postmastectomy patients. They may also be implicated to nursing research by providing baseline data for further research and inspiring other people to further explore in this area.